

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 17. aprila 1923.

ŠTEV. 44.

Poslovanje gremija trgovcev v Ljubljani v letu 1922.

Gremij trgovcev v Ljubljani šteje danes 1208 članov in sicer neprolokoliranih 797, protokoliranih pa 411. Slednje se razdele sledeče: 283 posameznih, 93 družabnih in pa 35 družb z o. z. — Na posamezne trgovske stroke se dele člani sledeče:

mešana trgovina 195;
trgovina s sadjem, zelenjavo in živili 163;
trgovina z galanterijo, norimberškim in drobnim blagom 34;
trgovina z manufakturo 60;
špecerijsko, kolonijalno in materijalno blago 47;
špedicijske trgovine 4;
sejmarstvo 127;
trgovina s papirjem in pisarniški-mi potrebščinami, knjigami 56;
trgovina s čevlji, čevljarškimi potrebščinami in usnjem 53;
trgovina z vinom, žganjem in opojnimi pijačami 50;
trgovina z železnino, stroji in njih deli 24;
trgovina z avtomobili, motorji itd. 13;
trgovina z lesom in lesnimi izdelki 45;
trgovina s suho robo 4;
trgovina z mesom, živino in črevami 19;
trgovina z deželnimi pridelki, moko in semeni 31;
trgovina z dragimi kovinami 6;
trgovina z delikatesami 5;
trgovina s slaščicami 45;
trgovska agencija in komisijska trgovina 25;
branjarija 12;
kramarija 4;
trgovina s cveticami 4;
reklamsko podjetje, posredovanje itd. 1;
trgovina z vozmi 2;
trgovina s kislim zeljem in repo 6;
trgovina z mlekom in mlečnimi izdelki 8;
trgovina z glasbili 7;
trgovina s filmi 1;
trgovina s konopljo in vrvmi 1;
trgovina z znanjkami 1;
trgovina z optičnimi predmeti 1;
trgovina z razstrelivom, puškami in smodnikom 2;
trgovina z drogami 4;
trgovina s konfekcijo 12;
reklamsko podjetje 3;
trgovina z barvami in laki 2;
trgovina z dežniki 2;
trgovina s toaletnimi potrebščinami 3;
trgovina s stavbenim materijalom 10;
trgovina z elektrotehničnimi predmeti 7;
trgovina s perilom 5;
trgovina s starino 9;
trgovina s klobuki, modnim blagom in kožuhovino 24;
trgovina s perutnino in divjačino 7;
trgovina z zlatnino, srebrnino in urami 13;
trgovina s pohištvom 10;
trgovina z milom 1;
trgovina s porcelanasto posodo 6;
trgovina z gumijem in gumijevimi izdelki 1;
trgovina s svečami, voščenimi izdelki, medom itd. 3;
trgovina s pleteninami 2;
trgovina s kadilnimi potrebščinami 4;
menjalnica 3;
trgovina z vegetabilijami 1;
trgovina s kurivom 6;

trgovina s kandi, sladoledom in kosanjem 4;

trgovina z drožami 1;

trgovina z jermeni in jermenski izdelki 1;

trgovina s kredo 1;

trgovina s telovadnimi in športnimi potrebščinami 1;

trgovina s pečmi in slavnim materijalom 1;

trgovina s kleklanimi čipkami 1.

Seveda bi se to skupno število ne ujemalo s številom članov, ker izvršujejo nekateri trgovci v svojih obratnih prostorih več trgovskih strok.

Od zadnjega občnega zbora sem, ki se je vršil 19. februarja l. l., se je vršilo veliko protestno zborovanje, ki je sijajno izpadlo in so časopisi dovolj poročali o njem; torej ne bi bilo umesno, da se tukaj še enkrat razpravljamo, ker ga je gosp. načelnik v svojem govoru omenil; dalje se je vršil tudi trgovski sestanek, tudi to zborovanje je že omenjeno. Razen tega se je vršilo še 16 odborovih sej.

Pri seji dne 17. februarja 1922 se je obravnaval predpis davka na vojne dobičke, ki je povzročil med tukajšnjimi trgovci znatno razburjenje. Dognalo se je, da je mogoče započeti uspešno akcijo le na podlagi konkretnih podatkov proti nepravilnim ocenam in odmerjenju davkov. Izvolil se je stalen davčni odbor, v katerega so se izvolili odborniki gg. dr. Černe, Reicher in Uran. V »Trgovskem listu« je gremij prijavil svojim članom ustanovitev stalnega davčnega odbora ter pozval svoje člane, da javijo gremijski pisarni, če mislijo, da so se jim odmerili preveliki davki na vojne dobičke. Javil se ni nihče. Nadalje je tudi gremij pozval ljubljanske poslance, da intervenirajo v korist trgovstva proti previsoki odmeri davka na vojne dobičke. Ravno tako je pa zahteval pri finančnem in trgovskem ministru, da se davčna zakonodaja izednači za celo kraljevino. Na že zgoraj omenjenem trgovskem sestanku dne 24. novembra 1922 se je razpravljalo o po vladi predloženem načrtu zakona o izednačenju direktnih davkov, o tem načrtu je predložil gremij obširno poročilo, odnosno predstavke glede posameznih vrst davkov Trgovski in obrtniški zbornici in pa Zvezi trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani. Ta zakon bi moral v smislu načrta stopiti v veljavo 1. januarja 1925. V gremijskih ugovorih se je osobito poudarjalo, da se morajo osobito dvigniti realni davki, ki so proti obdavčenju pridobitnih slojev silno neznatni.

Ravno v isti seji se je razpravljalo tudi o dovažanju blaga po tujih potnikih in trgovcih, ki tako blago v Ljubljani razprodajajo. Tudi tu se je izvolil poseben odbor, katerega naloga je, da zbira podatke o vseh nerednostih, ki se gode na carinarnici, dalje, da kontrolira prihod in trgovino tujih potnikov in trgovcev. Gremij trgovcev je več takih ljudi naznanil obrtni oblasti, te je pa težko dobiti v pest, ker navadno blago hitro razprodajajo ter jo potem odkurijo. Najtežje pri tem pa je, da domača trgovina v polni meri podpira nepostavno postopanje tujcev z izgovorom, da jim je komodejše, če jim kdo pripelje blago v hišo, kakor ga pa naročiti. Pripetil se je celo slučaj, da je naš član grozovito zabavljaj proti gremiju, da ne odpravi takih tujcev, ki so v škodo

našj trgovini, sam pa prav pridno kupoval blago. V tej zadevi so se člani poučili potom »Trgovskega lista«, da so sami tudi kaznivi, če se jih zaloti pri protipostavnostih in opozoril osobito one trgovce, ki posojajo tujim trgovcem in potnikom svoje obrtne liste na mogoče davčne posledice. Za tozadevno intervencijo pri pristojnih oblastih se je naprosila tudi Zveza trgovskih gremijev in zadrug. Dne 16. februarja 1922 se je zglasila večja deputacija vseh pridobitnih slojev pri finančnem delegatu dr. Savniku, ki je protestirala glede različnih zadev. Te deputacije se je udeležilo razun načelnika še 5 trgovcev. V »Službenih Novinah« kraljevine SHS z dne 6. januarja 1922 je izšel zakon o pobijanju draginje življenjskih potrebščin in brezvestne špekulacije. Gremij trgovcev je z vlogo dne 15. februarja 1922 vložil utemeljen protest proti zakonu, osobito pa proti § 1. in 7. zakona, ter naprosil poslanca ljubljanskega mesta gosp. Reisnerja, da se pri ministru zavzame za naše ugovore. Kakor vam je znano, je bil pravilnik k temu zakonu objavljen v Uradnem listu 25. sept. 1922, števil. 99. Gremij trgovcev je tudi proti temu pravilniku ostro nastopal, pobijal vse določbe, ki so v kvar trgovstvu in nasvetoval pametne preмене. Svaril in opozarjal je opetovano svoje člane na zakon, osobito na označenje cen s pripombo, da jih nikdo ne more rešiti pred kaznijo, če se pregreše proti zakonu. Ob-sodb radi prekoračenja tega zakona v ljubljanskem okolišu ni bilo veliko, pač pa se je huje godilo trgovcem na Stajerskem. Zato je odšla začetkom leta 1923 iz Stajerske večja deputacija, kateri sta se pridružila kot zastopniki ljubljanskega gremija gg. Fran Medič in Vladimir Franke. Deputacija je bila prijazno sprejeta in je na vsak način pričakovati, da se odpravi fišta ostrost, ki se izvaja nasproti trgovcem le v Sloveniji in v nekaterih krajih Hrvatske, medtem ko se v Srbiji nikdo ne briga za ta zakon in na njegovo izvedbo.

Na poziv trgovske in obrtniške zbornice glede primernosti uvedbe poštno-kreditnih pisem, kakor obstojajo v poštnem prometu v Nemčiji in pa višine zneskov, do katerih bi se imela izstavljal taka pisma je gremij odgovoril, da bi bilo tako upeljavo le pozdravljati, to pa še le takrat, ko se uvede za celo jugoslavijo enoten čekovni promet. Kreditna pisma naj bi se glasila od 2500 dinarjev naprej. Dne 20. februarja 1922 je vložil, kakor že prej enkrat prošnjo na pošto in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani, da se dosedaj dopustna največja vrednost, ki se sme poslati po poštni nakaznici poveša od 1000 na 4000 Din. Z okrožnico direktorja pošte in brzojava v Ljubljani z dne 28. marca 1922 se je zvišal najvišji povzetni znesek za blagovne pošiljke na 5000 Din, poštne nakaznice se neizpremenile. Na pritožbo nekega člana odbora, da se zahteva od potnikov-trgovcev ki potujejo na Dunaj, pri povratku vizum od našega poslanca na Dunaju, ter da se mora vse blago, ki pride kot prtljaga iz Nem. Avstrije, zacariniti že v Mariboru. Gremij trgovcev je zaprosil vse tri slovenske klube v parlamentu, da tozadevno intervenirajo. Na intervencijo narodnega poslanca g. Reisnerja je bilo pokrajinski vladi v Ljubljani naročeno izdajati zaupnim osebam vrnitveni vizum.

Na opozorilo trgovske in obrtniške zbornice, da bo monopolna uprava zažgala cigaretni papir in stročnice onim trgovcem, ki za svoje zaloge ne plačajo do dne 31. marca 1922 povišane monopolne takse, je gremij trgovcev vse svoje prizadele člane na to opozoril potom časopisja.

V seji dne 12. maja 1922 se je sprožilo vprašanje zidanja javnega skladišča v Ljubljani. Vse načrte za tako skladišče je zgotovila Južna železnica, vršile so se tudi komisije glede prostora. Ker je Južna železnica, ki je prvotno nameravala zidati skladišče v lastni režiji, opustila svoj namen, je nekaj trgovcev sklenilo, povzdigniti akcijo, da se ta namen uresniči. Vsi troški so bili proračunani na 27 milijonov kron. Gremij je pozval 365 svojih članov, da se izreko o nameni; odgovorilo jih je le 13, ki so pač uvideli potrebo takega skladišča, da pa z denarjem ne morejo prispevati.

Z dopisom z dne 16. marca 1922 je naprosil gremij obratno ravnateljstvo južne in državne železnice, da bi ravnateljstvo vsakega prizadetega proti primerni odškodnini, da je zapisnik o pokvarjenih, odnosno izgubljenih predmetih med vožnjo sestavljen. Obratno ravnateljstvo je odgovorilo, da je po § 82. železniško obratnega pravilnika železniška uprava le na izrecno zahtevo upravičenca dolžna izročiti prepis učinskega zapisnika.

Dne 19. marca 1922 se je vršilo protestno zborovanje trgovcev v Novem Sadu. Ljubljanski gremij je zastopal g. Avgust Skaberne. Dne 26. marca l. l. se je vršilo v mestni sejni dvorani na magistratu posvetovanje za prireditve protestnega shoda. Pri tej priliki je poročal gori navedeni gospod o protestnem shodu v Novem Sadu. Kakor že večkrat omenjeno, se je vršilo dne 3. aprila 1922 pred Mestnim domom veliko protestno zborovanje, ki je krasno uspelo. Glavne točke tega protestnega zborovanja so bile neznosna davčna bremena, razne šikane pri carinarnicah in drugih uradih, osobito pa proti prometnemu davku, vojnemu davku za leto 1920 in zakona o pobijanju draginje. Dne 23. marca 1922 se je vršila na mestnem magistratu anketa o 100% povišanju gostiščine, kar bi se imelo porabiti za obrestovanje in amortizacijo posojila, ki naj bi služil za zgradbo stanovanjskih hiš. Gremij trgovcev sta zastopala dva odbornika. Ker bi pa tako povišanje zelo obtežilo zadelo manjše in srednje trgovce, osobito pa uradnike in delavno ljudstvo, je gremij meseca novembra l. l. predložil finančnemu delegatu spomenico s prošnjo, da se uveljavi za leto 1923/1924 lestvica navedbe z dne 5. maja 1920, števil. 208. Uradnega lista le z razločkom, naj se ta lestvica bere v dinarjih ne pa v kronah. Finančna delegacija je gremijski prošnji ugodila. Dne 29. aprila se je vršil v Celju tretji občni zbor Zveze trgovskih gremijev in zadrug. Udeležba iz Ljubljane je bila pod vsako kritiko.

Vsled uvozne prepovedi z dne 1. marca 1922 se je nakopičilo več vagonov carini podvrženih poštnih paketov; uvoz takih prepovedanih predmetov je bil dovoljen samo, ako se je dokazalo z avtentičnimi listinami, da se je blago naročilo najkasneje do 1. marca l. l. in je bilo treba take dokaze predložiti najkasneje v 30, odnosno 60 dneh generalni direkciji carin v Beogra-

du. Ker pa je oddaljenost zelo zavlačevala rešenje takih prošelj, je gremij trgovcev prošil generalno direkcijo carin v Beogradu, naj bi take prošnje reševala finančna delegacija, odnosno glavna carinarnica v Ljubljani. Za intervencijo je naprosil ministrstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, trg. in obrtniško zbornico ter Zvezo trg. gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani, dalje ministra Puclja ter narodnega poslanca Josp. Reisnerja in dr. Kukovca.

Proti povišanju poštno-paketnih pristojbin za 50 %, ki je stopilo s 1. aprilom v veljavo, je gremij pri trgovski in obrtniški zbornici odločno protestiral.

Nekateri člani so se pritožili, da morajo včasih zelo dolgo čakati pri telefonski centrali, gremij je nato naprosil ravnateljstvo pošte in brzojava v Ljubljani, da te nedostanke odpravi. Ravnateljstvo nas je opozorilo na postopanje v takih slučajih in smo obvestili svoje članne po tom »Trgovskega lista«.

V odborovi seji dne 9. junija sta se določila od strani ljubljanskega gremija v komisijo za prireditve davkvo na poslovni promet gg. Iv. Jelačin st. in Peter Šterk.

Zveza trgovskih gremijev se je pritožila pri oddelku ministrstva trgovine in industrije radi samolastnega postopanja policijskih organov po trgovinah pri kontroli označbe cen. Oddelek ministrstva je pozval Zvezo, naj navede najeklatantnejše slučaje kaznovanja trgovcev vsled nepravilnega razumevanja trgovine. Zveza je nato apelirala na vse gremije, da navedejo take konkretne slučaje z vsemi natančnimi podatki, da jih more v prav obsežnem številu sporočiti ministrstvu, da bo videlo, kakšne samolastnosti si dovoljujejo naše policijske in politične oblasti in na kak način se šikanira trgovina. Po tom »Trgovskega lista« je pozval gremij svoje članne, da naj nujno javijo vsako samolastno postopanje policijske oblasti. — Zglasil se ni nihče.

Ker se je za finančno leto 1922/23 črtal ves kredit za trgovsko in obrtno nadaljevalno šolo, je gremij razložil v daljši vlogi na ministra za trgovino in industrijo ter ministra finansij postoj in današnji položaj gremijalne trgovske šole v Ljubljani s popolnim učnim načrtom. Prosil je, da naj se subvencije za trgovske šole ne črtajo iz kredita in naj se vpoštevajo faktični stroški, ki naj se vrnejo gremiju z dvema tretjinama. Za intervencijo je naprosil naše poslanca dr. Kukovca, Reisnerja, Kristana in Korošca. Pri tej priliki naj bo pripomneno, da še gremij ni prejel za leto 1922/23 nikakega prispevka za vzdrževanje trgovske nadaljevalne šole.

Ker spada v delokrog samoupravnih oblasti tudi uprava trgo-

vine in industrije, socialna politika, javne zgradbe, prometne naprave, strokovno šolstvo itd., bodo te volitve morda odločile usodo in smer našega bodočega gospodarskega razvoja in napredka. Gremij je v svoji seji dne 9. junija to prefrsaval ter prišel do zaključka, da nas te volitve ne smejo presenetiti in najti nepripravljene. Naloga vseh trgovskih organizacij in sploh pridobitnih slojev je, da poskrbijo pravočasno, da pridejo v te skupščine predstavitelji naših gospodarskih krogov trgovstva, obrtnišstva in industrije, in sicer v čim večjem številu, da bodo varovali pridobitne sloje proti nadaljevanju dosedanje finančne in gospodarske politike. Izvolil se je pododbor, ki obstoji iz načelnika in 7 članov.

Dne 21. junija l. l. se je vršila 111. redna letna glavna skupščina Zveze industrijev. Gremij je zastopal g. Avgust Skaberne.

(Konec prihodnjic.)

TRBOVELJSKI PREMOG IN DRVA

ima stalno v zalogi vsako množino

Družba „ILIRIJA“, Ljubljana
Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

Ugotovitev dohodka iz samostojnih podjetij in opravil.

(Opozoritev trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani).

Večkrat pogrešajo tako davkoplačevalci kakor člani cenilne komisije navodil, kako je ugotavljati dohodek iz samostojnih podjetij in opravil. Na ponovno izraženo željo interesentov priobčujemo kratko navodilo s posebnim ozirom na način knjigovodstva ali zapiskov.

Za dohodnini zavezani dohodek iz samostojnih podjetij in opravil se smatra po § 165. zakona o osebnih davkih poslovni dobiček, ki se preračuni, tako da se od skupnih prejemkov odštejejo vsi obratni stroški v izmeri, ki jo določajo §§ 160 — 162 navedenega zakona.

Po davčnih zavezancih, ki vodijo trgovske knjige po predpisih trgovskega zakona, se ugotovi poslovni dobiček z upoštevanjem §§ 159. do 162. po načelih, ki so po trgovskem zakonu določeni za sestavo bilance in inventur in ki vztrajajo navadam rednega trgovca.

Iz tega sledi, da se poslovni dobiček za podjetja, ki imajo redno enostavno ali dvostavno knjigovodstvo, katero nudi zadošten pregled o celotnem poslovanju, drugače ugotavlja, nego za podjetja, katera nimajo vezanega knjigovodstva ali sploh nobenih zapiskov.

Zaradi jasnejšega pregleda se način ugotovitve dohodka obravnava po ločenih poglavjih:

I. Ugotovitev dohodka pri podjetjih, ki nimajo nobenih zapiskov.

Ako nima davčni zavezanec nobenih zapiskov, napove dohodek na podlagi bolj ali manj natančne ocene. Kadar komisija upravičeno domneva, da dohodek ni pravilno ocenjen in davčni zavezanec na poziv, naj popolni in popravi napoved, ne poda zadostnih pojasnil, je dana možnost, da se mu davek odmeri na podlagi uradnih pripomočkov (§ 213). Vendar pa komisija ni zavezana odmeriti davka po uradnih pripomočkih, ako se ji posreči s sodelovanjem davčnega zavezanca ugotoviti sledeče postavke, ki v celoti nudijo vsaj približno sliko dohodninskih razmer in doseženega dohodka.

1. Prirastek na premoženje v merodajnem poslovnem letu napram neposredno preidnemu poslovnemu letu na denarju, vrednosnih papirjih, zemljiščih, poslopijih, strojih in drugi prihranki ter odplačila dolgov. Pri tem se sme upoštevati le oni prirastek na premoženje ali prihranek, ki ni nastal vsled izrednih prejemkov (dedščine, življenjskega zavarovanja, daril in drugih neodplačnih naklonil) ali vsled dobičkov pri prodaji imovine, kadar se davčni zavezanec ne peča obrtoma s prodajo imovine (n. pr. z razkosavanjem zemljišč itd.);

2. iz poslovnih prejemkov plačani stroški za zasebno stanovanje, za prehrano in obleko davčnega zavezanca in njegove družine, všteji stroške za posle, ki se ne vporabljajo v podjetju, za šolanje otrok in za druge osebne izdatke;

3. razna darila;

4. v merodajnem poslovnem letu plačana dohodnina in davek na vojne dobičke ter zavarovalne premije, kolikor presegajo 300.— K, ako je davčni zavezanec zavarovan sam, oziroma kolikor presega 600.— K, ako so poleg njega zavarovani za življenje tudi njegovi družinski člani.

Pri količnej dobri volji cenilne komisije bi se dalo marsikaterega davčnega zavezanca, ki se trudi, da bi zadoštil dolžnosti podaati podrobni račun, reši pred večkrat dalekosežnimi posledicami vporabe uradnih pripomočkov z ugotovitvijo dohodka na zgoraj označeni način.

II. Ugotovitev dohodka pri podjetjih, ki imajo več ali manj pomanjkljive zapiske.

V splošnem je komisiji na prosto dano, ako hoče vpoštevati pomanjkljive zapiske.

Vendar se more dohodek na praktično enostaven način precej zanesljivo ugotoviti tudi takrat, kadar nima davčni zavezanec vezanega knjigovodstva. Za to je potrebna pravilna blagajniška knjiga poleg natančnih in popolnih podatkov, o stanju dolgov in terjatev ter vred-

nosti zaloge začetkom in koncem leta. V tem primeru se odšteje blagajniške prejemke od blagajniških izdatkov, od zalog koncem leta zaloge pričetkom leta, od terjatev koncem leta terjatev pričetkom leta in od dolgov začetkom leta dolgovi koncem leta. Seštetih rezultatov tvorijo poslovni dobiček. Krajše izraženo; blagajniškemu preostanku se prišteje po stanju koncem leta ugotovljeni prirastek na zalogi in terjatevah ter znesek, za katerega so se tekom leta znižali dolgovi, oziroma znesek, za kojega so se znižale zaloge in terjatev ter zvišali dolgovi.

Na ta način ugotovljeni poslovni dobiček se mora popraviti v dvojnem oziru:

a) odštejejo se: običajni odpisi na poslovnih ($\frac{1}{2}$ — 2 % nabavne cene, oz. 20 % predpisanega hišn. naj. davka), na strojih (približno 5—10 % nabavne cene) na orodju (približno 15 — 20 % od nabavne cene).

Za amortizacijo vrednosti zaloge vsled pokvate in zmanjšanja teže ter pri modnih predmetih, ker pridejo iz mode, se odstotek za odpis ne more niti približno navesti. Ako ni v komisiji nobenega strokovnjaka, je najboljšje, da se zaslišijo v tem oziru posebni izvedenci;

b) prišteje se: vrednost za družino porabljenih predmetov lastnega podjetja.

III. Ugotovitev dohodka iz podjetij, ki imajo vezano enostavno knjigovodstvo.

Iz bilance sestavljene na podlagi enostavnega knjigovodstva, se poslovni dobiček ne da takoj ugotoviti, ker izkazuje taka bilanca le stanje premoženja in dolgov koncem leta. Poslovni dobiček se more v tem primeru ugotoviti le, če se primerja bilanco za merodajno poslovno leto z bilanco za poslovnemu letu predidno leto. Na ta način določeni dobiček pa ne vstreza vedno določenim predpisom, po katerih se mora ugotoviti dohodek za obdobje z dohodnino. Zaradi tega se morajo odšteti od dobička vsi prejemki, ki niso zavezani dohodnini, prišteji pa izdatke, ki v celoti ali deloma niso odbitni.

Odštejejo se med drugimi izredni prejemki iz dedščin, življenjskih zavarovanj in neodplačnih naklonil, prejemki iz realizacije osnovne imovine itd.

Neodbitne postavke, ki se prištejejo dobičku so med drugimi sledeče:

1. odplačila dolgov, investicije (za razširjanje ali povečanje podjetja);
2. izgube, ki zadevajo samo imovinsko osnovo ali glavnico;
3. obresti za lastno glavnico davčnega zavezanca, naloženo v podjetju;

4. kurzne izgube pri vrednostnih papirjih, ki tvorijo naloženo glavnico. — Izgube na vojnih posojilih se

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

10.

Zopet je preteklo leto, drugo po vstopu učenčevem v trgovino, in zopet so cvečele rože. Anton je kupil po zaključku službe velik šopek in potrkal na vrata gospoda Jordana, da bi mu okrasil sobo, ker je vedel, da ta ljubi cvetlice. Presenečen pa je opazil, enako kot prvi dan po svojem vstopu, da so vsi tovariši zbrani tamkaj, in da z njih obrazov odseva neka nenavadna svečanost. Jordan mu je v mali zadregi prihitel nasproti in ga zaprosil, naj za eno uro zapusti shod, ker se imajo nekaj važnega pogovoriti, česar on kot učenec ne sme slišati. Dobrosrčni možje so se do tedaj zelo redkokrat in še tedaj na zelo obziren način Antonu pokazali, da

jim ni po dostojanstvu enak, zato ga je ta nepričakovani izgon malo dirnil. Odnesele je šopek v svojo lastno sobo, ga resignirano postavil na mizo ter se vsedel h knjigi.

Med tem se je vršila v Jordanovem salonu svečana seja. Lastnik sobe je potrkal z ravnilom po mizi in zbrane nagovoril: »Kot vam je vsem znano, je eden tovariš zapustil trgovino. Gospod Schröter mi je zato danes povedal, da bi bil pripravljen sprejeti na njegovo mesto našega Wohlfarta kot korespondenta. Ker pa poteče Wohlfartova učna doba še le v enem, ali po običaju v naši trgovini še le po dveh letih, noče kreniti z običajnega pota drugače, kakor če bi s tem soglašala cela pisarna. Zato vas vprašam, ali hočete Wohlfarta v prid odstopiti od pravic, ki jih imate nad njim, kot učenecem, in ste voljni sprejeti ga kot tovariša v našo trgovino? Prosim vas, da mi poveste svoje mnenje. Pripomniti moram še, da smatra gospod Schröter sam našega Wohlfarta za dovolj sposobnega, da opravlja novi posel;

tudi menim, da se je principal pokazal zelo vljudnega, ko je prepustil zadnje odločitev nam«.

Po teh Jordanovih besedah je zavlada slavnostna tišina, ki je navadno prehodnica vsake debate. Le gospod Piks se je dvignil z naslonjača in dejal: »Pred vsem glasujem za to, da skuhamo za vsakega izmed nas kozarec čaja. Naj prinese kdo kotliček, kuhal bom jaz.« Po tej izjavi se zopet vsede in pofegne par krepkih dimov iz svoje smodke.

Drugi gospodje so vztrajali pri svojem užitekopolnem molku, vsak si je bil svest svojega dostojanstva v službi, in bili so ponosni, da smejo v tej tako važni zadevi izpregovoriti odločilno besedo.

Ker se ni še nihče oglašil k besedi, je predsednik uvidel potrebo, da mora na kakršnikoli način pospešiti debato, in je vprašal: »Kako naj glasujemo? Ali želite od zgoraj navzdol, ali pa od spodaj navzgor?«

»Pri angleški mornarici se zasliši, kolikor vem, najprej najmlajšega,« pripomni gospod Baumann.

»Glasujmo torej kot pri angleški mornarici,« odloči gospod Piks.

Specht je bil najmlajši med navzočimi tovariši. »Pred vsem moram pripomniti, da gospod Fink ni navzoč,« pravi ter vznemirjen pogleda okrog sebe.

Splošno mrmranje nastane: »Ga ni doma!«

»On je le prostovoljec in kot tak ne spada popolnoma med nastavlence tvrdke,« pravi gospod Piks.

»In bi najbrž tudi sam odklonil glasovanje,« dostavi gospod Jordan.

»V tem slučaju je moje mnenje,« nadaljuje gospod Specht, »da bi bil Wohlfart dolžan, ostati učenec štiri leta, kakor sem bil tudi jaz sam, ali pa najmanj tri leta, kot naš Baumann. Ker pa je dober dečko in po nazarju vseh uporabljen pri trgovini, sem tudi jaz mnenja, da napravimo enkrat izjemo in ga že zdaj priznamo za tovariša.«

Naslednji tovariši so enako dali svoje privolenje, gospod Baumann z največjo ginjenostjo.

morejo torej upoštevati le, ako spada vojno posojilo med obratno in ne med naložno premoženje.

Vrednostni papirji, ki so lastnina podjetnikov, se smatrajo praviloma za naložne vrednote, za obratno premoženje pa le takrat, kadar so sami predmet obratovanja. Vendar najbrže ne bo pomislekov, da se po ekstenzivni interpretaciji more smatrati vojno posojilo za obratno premoženje, če tudi samo ni bilo predmet obratovanja, ako so imeli davčni zavezanci namen, da poravnajo z vojnim posojilom po ugodnostnem kurzu davek na vojne dobičke ali da dobijo, oziroma obdržijo vojne in druge državne dobave;

5. stroški za zasebno stanovanje in za prehrano davčnega zavezanca in njegovih svojcev ter poslov, ki se ne porabljajo v obratu;

6. darila, podpore, društveni prispevki in podobne neodplačne naklonitve, ako jih ni prištevati med stroške za doseg dohodkov;

7. v merodajnem poslovnem letu plačani dohodninski in vojni davek.

Odpisi in založbe, ki imajo namen kriti natanko določene obratne izgube, ki so že nastopile, se smejo upoštevati brez omejitev, izgube, ki se morejo še-le pričakovati, pa le takrat, kadar so vsaj deloma že vidne, na primer, ako padejo cene neposredno po preteku poslovnega leta.

IV. Ugotovitev dohodka iz podjetij, ki imajo vezano dvostavno knjigovodstvo.

Za ugotovitev dohodka po bilanci sestavljeni na podlagi vezanega dvostavnega knjigovodstva velja v splošnem isto, kakor pri enostavnem knjigovodstvu, seveda z razliko, da se neprištevni prejemki in neodbitni izdatki pokažejo pri posameznih kontih računa o izgubi in dobičku. Zaradi večjega pregleda se more v teh primerih davku zavezani dohodek veliko hitreje ugotoviti, nego pri enostavnem knjigovodstvu.

M. Savič:

Nашa industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

87. Izdelava surovega železa in železnih izdelkov v Varešu.

V okolici Vareša se že od davna iz rimskih časov pridobiva železna ruda ter se iz nje izdeluje kovno železo, ki se je predelovalo v razne železne izdelke s pomočjo kladiv na vodo. Ljudstvo pripoveduje, da je ban Kulin pripeljal tuje rudarje in kovače v deželo in da so to bili najbrže Saksonci, ker jih narod imenuje »topače«, »smeočarje« po nemškem izrazu »Schmelzer« in »Slakija« po nemškem izrazu

»Sklenjeno!« Zakličje gospod Jordan, »tudi jaz z vami soglašam in hkrati še dostavim, da je bil Wohlfraht od svojemu vstopu starejši, kot smo bili mi, in da po svoji izobrazbi tudi zasluži hitrejšo napredovanje. Zato me veseli, da smo tako enoglasno pritrdili. Gospod Schröter mi je dovolil, naj v slučaju našega privoljenja obvestimo ob priliki učenca o tem. Predlagam, da takoj storimo. Pokličemo ga doli.«

»Da, da, dobro!« zakličje vsi, in gospod Baumann se je že odpravil, da gre ponj.

Tu pa skoči gospod Specht pokonci in zastavi tovarišu Baumannu pot: »Saj vendar nismo čreda, da bi tako brez reda tekali semintja in sprejemali nove tovariše kot ovce med se. Pomislite, prosim vas, na ugled in čast tvrde! Nujno se spodobi, da pošljemo dva izmed nas kot deputacijo k njemu; še poprej pa pospravimo po sobi in pripravimo punč. Ob vstopu naj ga Jordan z nagovorom pozdravi.«

(Dalje sledi.)

»Schlake«, dalje krajevni izrazi kakor saška dolina ter saški potok.

Železna ruda se koplje v krajih Smreka, Draškovac in Saški dol ter se je predelovala: 1. v Varešu, kjer se je nahajalo 25 peči za topjenje rude v železo in 31 kladiv na vodo; 2. v Borovici, s tremi pečmi in tremi kladivi; 3. v Dubostici, dve peči in dva kladiva; 4. v Vijaku, dve peči in pet kladiv in 5. v Očevlju s petimi kladivi. Peči so bile last ene osebe ali več družabnikov in sicer na ta način, da je imel vsak pravico po gotovem redu topiti železo, kadar je prišla vrsta na njega. Razun teh kladiv se je nahajalo v Varešu še okrog 50 kovačev, ki so izdelovali bodala, motike, nože, podkve in žeblje. Ravno tako so se nahajali kovači v Vijaku in Krčevini peči so bile 5 m visoke in se je obratovalo na njih z mehničnimi mehi ter z ogljem iz trdega lesa. Bile so v stanju 6.000 oka predelati v treh dneh. Izdelovalo se je železo dveh vrst in sicer kovno železo »prt« ali »madža«, katero se je odlikovalo vsakih 10 ur in sicer v množinah 1.700 do 2.000 oka ter druga boljše kvalitete nazvana »nado«, ki se je pridobivala pri porušenju ognjišča in sicer v množini 300 ok. Z žganjem se je začinjalo v ponev zjutraj ter končavalo v soboto zvečer ter se delalo v dveh prilijah. Za obslugo peči je bil potreben en topilničar in trije pomočniki. Računa se, da je dajala posamezna peč letno okrog 420 tonov in da je znašala celokupna letna produkcija surovega kovnega železa okrog 10.000 tonov, kar bi znašalo 12.000.000 kg in kar bi odgovarjalo 25.000.000 kg železne rude.

Surovo kovno železo se je pozneje v ognju s pomočjo kladiv na vodo in obratom mehov pretapljalo in varilo.

Pri varenju se je uporabljalo samo oglje od mehkega lesa. Tu se je železo tudi skovalo v večje predmete, kakor v železo za pluge, dele za pluge, obroče za kolesa, palice za ograje, pokrove za peči, bodake, motike, sekire in podobne predmete. Manjše predmete, kakor na primer stremena, sekire, žeblje, klešče, naustnike za vozilno opremo, alke, verige, srpe, posode za kavo itd. so izdelovali kovači na navadnih kovaških pečeh. Od 160—165 kg surovega kovnega železa se je izdelalo okrog 100 kg železnih izdelkov. Z enim kladivom na vodo se je lahko izdelalo letno 20.000 kg železnega blaga. Vareš je razpošiljal svoje izdelke po celem balkanskem polotoku, pa tudi celo v Arabijo in severno Afriko. Cel transport se je vršil na konjih in so v Varešu čakali za transport blaga, dokler se ni izdelalo robe za stotine tovrstnih konj. Z avstrijsko okupacijo je začela ta industrija propadati in sicer najprej topilnice vsled male dnevne produkcije napram konkurenci avstrijskih visokih peči, ki so producirale po 50- do 100krat večjo množino na dan, pozneje pa so začeli propadati tudi kovači s kladivi na vodo tako, da jih obstoja danes samo še pet v treh zgradbah, kateri staro železo predelujejo v železne izdelke. Propadanje kovačev je nastalo bolj vsled tega, ker se ni takoj od začetka zgradila moderna peč, da bi jim dobavljala poceni železo in ker se niso trgovsko razvili, da bi znali obratovati na trgovski način s takimi kladivi, ker se s takimi kladivi v alpskih deželah še danes izdelujejo srpi, kose, bodaki in podobni izdelki. Razlog njihovega propadanja torej ni bil tehnični moment, marveč trgovski, ki bi se bil dal vsled tega preprečiti, ako bi se bilo stvar prav razumelo in ako bi se bilo stremelo za tem, da se vzdržijo kladiva na vodo, bi se bila tudi lahko vzdržala. Toda tuj roka garjev ne odpravi. Preobrat se je tudi prehitro vršil in bi bilo zato šlo zelo težko, toda vendar bi se bil dal doseči uspeh.

Leta 1886. se je začelo z raziskovanjem terena ter se je našel side-

rit (železni karbonat), rdeča železna ruda in temna železna ruda. Kakor so pokazala raziskavanja, je plast rude tako močna, da bi se dalo delati stotine let, in kvaliteta zelo dobra. Zato so sklenili, da otvorijo tam rudnike in leta 1890. so začeli v maju graditi inštalacije za topilnice in kovačnice ter kolonije v bližini Vareša, katere so dovršili v avgustu leta 1891. z visoko pečjo, ki je 12 m visoka in ki obratuje na leseno oglje. Od te dobe se je začel nadaljnji razvoj in se je iz Podlugov zgradila ozkolirna železnica, s pomočjo katere se je omogočilo in začelo izvažati rudo. Leta 1896. je bila zgrajena druga visoka peč z letno produkcijo 1200 vagonov in leta 1898. je bila zgrajena tretja peč namesto prve z letno produkcijo 3000 vagonov, ki je obratovala s koksom.

Lesno oglje so producirali v bližini Vareša, pozneje pa so ga dobivali iz destilacije za les v Tesliču. Koks so dobivali iz Šlezije kakor tudi iz Westfalske in Anglije. Težkoče so obstojale, preden so se domači delavci s pomočjo iz inozemstva pripeljanih delavcev navedli na ta posel. Največja je bila produkcija rude leta 1913. in sicer 21.913 vagonov. Siderit ali železni karbonit iz Draškova vsebuje 44% do 49% železa, črna železna ruda (železni hidrat) iz Smreke pa ima 32 do 40% železa. Ti dve rudi se pražite, da izgubite ogljeno kislino in vodo, in sicer izgubi prva pri praženju 22—26%, druga pa 64%; rdeča ruda ali hematit iz Draškova in Smreke vsebuje 42—44%, iz Pržiča 59—61% železa; rujava ruda iz Breška ima 42—45% železa ter izgublja pri praženju 3—9%. Ruda se izvažja, in sicer praženi siderit in hematit. Sedaj se ruda ne izvažja, akoravno je je okrog 2000—3000 vagonov pripravljene za izvoz. Danes se nahajate v Varešu poleg dobro urejenega železnega rudnika še dve visoki peči, od katerih je prva visoka 18 m ter ima 185 kubičnih metrov prostornine za zasutje ter producira dnevno 7 vagonov surovega železa za livarne ali 11 vagonov surovega belega martinovega železa za izdelavo kovnega železa in jekla. Druga peč je 16 m visoka in ima 126 kubičnih metrov prostornine ter znaša dnevna produkcija 3,7 vagonov surovega martinovega železa za izdelavo kovnega železa in jekla. Maksimalna produkcija surovega železa je znašala 5358 vagonov letno. Razen tega obstojata dve kupolne peči za vlivanje, ki izdelate na uro 5000 kg vlivanih predmetov. Maksimalna letna produkcija je znašala 670 vagonov. Poleg tega obstoje vse ostale nujne inštalacije in kolonije.

Proizvodi visokih peči so: surovo železo, izdelano z lesnim ogljem za livarne, martinovo železo za martinove peči, surovo besermovo železo za besermov proces. Kemična sestavina železa za vlivanje je 3,2 do 3,6 % ogljika, 1 do 1½ % mangana, 2—4 % silicija, 0,04 do 0,06 % žvepla in 0,20 do 0,21 % fosfora.

Kemična sestava zrcalnega železa je 4 do 6 % ogljika, 6—20 % mangana, 0,6 do 1,1 % silicija, 0,004 do 0,01 % žvepla in 0,1 do 0,2 % fosfora.

Kemična sestavina besermovega železa je 3,1 do 3 % ogljika, 2 do 4 % mangana, 1,50 do 3 % silicija, 0,02 do 0,06 % žvepla, 0,15 do 0,20 % fosforja.

Kemična sestava surovega železa za jeklo je 3,2 do 3,6 % ogljika, 5 do 7,3 % mangana, 0,4 do 1,4 % silicija, 0,03 do 0,45 % žvepla, 0,08 % fosforja. Samoumevno je ostanek v procentih železo.

Surovo martinovo in drugo železo se je prodajalo v Zenici, pa tudi v drugih topilnicah kovnega železa in jekla v bivši Avstro-Ogrski. Surovo železo samo se je predelavalo in prodajalo mnogim livarnam v Avstro-Ogrski.

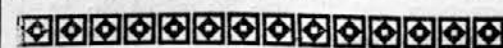
Kadar visoke peči normalno

obratujejo, so izdelovale izvrstno blago, ki pa vsebuje sedaj vsled pogoste ustavitve obrata mnogo silicija, in sicer one partije pri začetku dela na visokih pečeh in to za predelavo kovaškega železa ni dobro. Toda kakor hitro začenja postajati delo normalno, bo po starem zopet vse dobro.

Livarna izdeluje stopnice, železa za ograje, vrtno klopi, normalne cevi za mestne vodovode, cevi za stranišča, nagrobne križe, nastavke za dimnike, vratca za dimnike, plošče, kanalizacijske potrebščine, peči, plošče za peči, transmisije in vse vlivane stvari na podlagi modelov in risb. Vlito blago je izvrstno. Rudnik, topilnica in livarna so tehnično dobro vodeni. Leta 1913. je bilo 1361 delavcev, sedaj jih je 641, med njimi polovica dninarjev in polovica profesoristov, a od njih nad 90% domačinov. Mestece Vareš samo živi od rudnika in topilnice. Delavstvo je dobro in se hitro nauči nove obrti, ker jim je delo z železom v krvi, samo je strašno podvrženo tuberkulozi in akoravno leži mesto 800 metrov nad morsko gladino, tik pod planino Zvezda, ker se ženijo sami med sabo. Za delavstvo bi bilo treba osnovati eno večerno in praznično strokovno šolo, da bi iz nje dobili predelavce in mojstre za Vareš in za povečano železarsko industrijo v državi. Ta šola bi se lahko pozneje izpremenila v dnevno šolo za topilništvo in za tehniko vlivanja ter obdelovanja železa in jekla, kar bi bilo za nas zelo potrebno. Ta šola bi bila vedno pri topilnici in učenci bi lahko dopoldne in popoldne v njej delali.

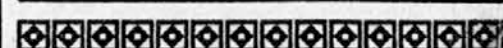
Vareš predstavlja z Zenico sedaj eno od glavnih temeljev železne industrije za narodno obrambo, ker leži v sredini države in je skoro zmožen kriti normalno potrebo tuzemstva na železu. Zato je treba na njega vedno jemati ozir in paziti, da obratuje in da se razvija, in sicer: 1. da dobi vedno zadostno množino in po ceni lesenega oglja, dokler ga bo potreboval. Ravno tako važno je vprašanje nizke železniške tarife za prevoz lesenega oglja. 2. Da se za sedaj pazi na to, da pridemo do poceni koksa in da se v njem stvori v normalnih časih velike rezerve, kakor tudi, da se za prevoz koksa vzpostavi posebno nizka železniška tarifa. 3. Da se odpošlje strokovnjake, da proučijo vprašanje visokih peči, ki bi namesto s premogom in koksom obratovala s plinom iz rujavega premoga in da bi se potem, ako bi se to izkazalo za praktično, tudi take peči zgradile, kar bi bilo za celo industrijo pri nas največje važnosti, posebno pa za Vareš, ker je premogovnik Breza v njegovi neposredni bližini. 4. Ako bi se za enkrat ne dale vpeljati peči s plinom od rujavega premoga, naj bi se poslalo strokovnjake na Švedsko, da bi tam proučili obrat elektrometalnih visokih peči in da bi priredili vse potrebno za zgradbo takih peči pri nas. Električno silo bi dajala Bosna, ker bi se izkoristilo krivino pri Funduku, nakar bi se pričelo z zgradbo te inštalacije. 5. Da se čim bolj razvije livarna železa ter izdeluje čim večje število in čim najraznovrstnejših predmetov, kakor tudi, da bi se vpeljalo novo tehniko za vlivanje jekla, posebno za temperovo vlivanje, ki nam je potrebno za polizdelke za nadaljnjo porabo za domače kovače.

(Dalje prih.)

Od naših vrlih gospodinj

je odvisno, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so »PEKATETE«. So najcenejše, ker se zelo nakuha.

Izvoz in uvoz.

Uvoz ameriške živine na Dunaj. Ministrski svet je dovolil, da se uvozi na teden 1200 komadov ameriške živine na Dunaj, ker je zaradi zabrane izvoza iz Madžarske in Rumunije zavlada običajno pomanjkanje mesa in ker zaradi tega cene stalno naraščajo.

Dovoljen izvoz jajc, perulnine in krompirja iz Madžarske. Iz Budimpešte javljajo: Poljedelski minister je dovolil z naredbo dne 7. aprila izvoz žive in zaklane perulnine, jajc, graha, leče in krompirja.

Narodno gospodarske zadeve.

Trgovina.

Slaba vinska kupčija. Kakor poročajo iz Bele Krajine, so tamkajšnje zidavnice še polne lanskega vinskega pridelka. Kupcev ni, čeludi se dobi že pod 20 kron dobra belokranjska kapljica. Na izvoz skoraj ni misliti, ker je na češkoslovaškem trgu ogrska konkurenca premočna.

Industrija.

Škodove tvornice ustanove podržnico v Jugoslaviji? Kakor javljajo češki listi, nameravajo Škodove tvornice ustanoviti v Jugoslaviji svojo podružnico. V ta namen se vrše že pogajanja za nakup nekaterih premogokopov.

Carina.

Povišanje carinskega nadavka v Madžarski. Zaradi razvrednotenja madžarske krone je povišalo madžarsko trgovinsko ministrstvo carinski nadavek z veljavo od 15. aprila. Povišanje je znatno, tako n. pr. za blago carinske tarife B. od 10.000 na 20.000 %.

Znižanje uvozne carine v Italiji. Italijanska vlada je znižala uvozno carino na moko, žito in žitne izdelke od 5 na 3 lire. Uvozno carino na razne vrste riža od 11, odnosno 7:50 na 6:50, odnosno 4:50 lir. Obenem je dovoljen uvoz inozemskega riža.

Carinsko-tarifna novela v Avstriji. Finančni in proračunski odbor je sprejel carinsko-tarifno novelo po kateri je ukinjena carinska oprostitve za uvoz cele vrste živil, kakor sadja, sira, rib i. t. d.

Denarstvo.

Ukinjenje deviznih nakazil za uvoz lesa v Madžarski. Iz Budimpešte javljajo, da je glede na težki položaj preskrbe deviz ukinila devizna centrala nakazovanje tujih plačilnih sredstev za uvoz lesa.

Stanje papirnatega denarja v Švici. Stanje papirnatega denarja v Švici se je po stanju z dne 31. marca povišalo od 160:5 milijonov na 190:2 milijonov frankov. Metalna podlaga pa se je znižala.

Promet.

Prometne izpremembe. S takojšnjo veljavnostjo je dovoljeno zopet sprejemanje in odpošiljanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za Italijo preko Rakeka-Postojne iz postaj v Sloveniji. — Celokupni robni promet iz Jugoslavije na Madžarsko preko prehoda Virovitica-Barcs je ukinjen, ker se carinarna še ni organizirala.

Telefonski promet med Češko, Italijo in Jugoslavijo. Praga je dobila z 10. aprilom direktno telefonsko zvezo z Italijo in Jugoslavijo. Promet je urejen tako, da je mogoče govoriti iz Prage z Zagrebom od 9. do 11. ure dopoldne, od 11. do 12. ure z Ljubljano, od 12. do 15. ure z Trstom, od 15. ure 30 minut do 16. ure z Ljubljano, od 16. do 17. in od 21. do 22. ure pa s Trstom.

Promet reške luke v januarju 1923. Po poročilu reškega carinskega urada je znašal uvoz v reško luko meseca januarja: po suhem 7776,4 ton, po morju pa 8768 ton. Izvoz je znašal: po kopnem 5396 ton, po morju pa 3518 ton. Ves izvoz torej znaša 8913 ton, a uvoz 16.557 ton, kar je prav neznatna količina. Iz Jugoslavije se je uvozilo 7530 ton, od tega 6706 ton lesa. Iz Italije se je uvozilo na Reko 5055 ton raznega

blaga. Z Reke se je uvozilo v Jugoslavijo 1607 ton, v Italijo 3283 ton in v Madžarsko 2251 ton.

Razširjenje telefona v Zagrebu. Zagrebška pošta dobi v kratkem iz Nemčije novo telefonsko napravo najnovejšega sistema za 500 novih zvez. Za namestilo nove telefonske centrale pa zaenkrat nimajo še pripravljenih prostorov.

Dobava, prodaja.

Prodaja litografskih kamnov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 25. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne dražba 40 komadov kamnov za litografijo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oddaja izdelovanja službenih oblek. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se vrši dne 26. aprila t. l. ofertalna licitacija glede izdelovanja 2.510 službenih oblek, za katere da blago imenovano ravnateljstvo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava rešet za pesek. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vrši dne 26. aprila t. l. ofertalna licitacija glede dobave 100 rešet za pesek. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja stare vojaške opreme. V pisarni uprave Zavoda za izradu vojne odeče v Sarajevu se bo vršila dne 25. aprila t. l. dražba razne stare vojaške opreme. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava drv. Pri intendanturi Poljske divizijske oblasti v Subotici se bo vršila dne 25. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave 43.160 m³ drv. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Iz pisarne ljubljanskega velesejma.

III. Ljubljanskemu vzorčnemu velesejmu, ki se bo vršil letos od 1. do 10. septembra, je Ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu priznalo z navedbo št. 571 od 17. marca t. l. značaj čisto gospodarske razstave. Z odlokom Ministrstva trgovine in industrije, Uprave za zaščito industrijske svojine od dne 30. marca t. l., Pr. št. 328, pa se priznava predmetom, izloženim na letošnjem velesejmu, prvenstveno pravo v smislu § 160. zakona o zaščiti industrijske svojine in §§ 94. in 99. izvršilne naredbe o zaščiti industrijske svojine.

Prireditve kongresov, koncerlov itd. za časa III. Ljubljanskega velesejma. Urad Ljubljanskega velesejma naproša vsa kulturna, pevska in druga društva, stanovske organizacije, športne klube itd., da prirede svoje kongrese, koncerte, športne tekme itd. za čas letošnjega velesejma od 1. do 10. septembra ter da izvolijo lo pismeno sporočiti uradu Ljubljanskega velesejma v Ljubljani, Gosposvelska cesta (Tivoli). Telefon interurban št. 140. oziroma poselili v prihodnjih dneh velesejmsko ravnateljstvo v svrhu medsebojnega dogovora.

Razno.

Nova razdelitev naših železniških prog. V veljavo stopi nova razdelitev državnih železniških prog. Mnogo prog, ki so doslej spadale pod zagrebško direktno državnih železnic, pripade po novi razdelitvi subotički direkciji, in sicer proge Brod - Županja, Vinkovci - Gaboš-Osijek, Vrpolje-Osijek in Osijek-Dalj. Vse osobe ostane začasno na svojem mestu in je podrejeno subotički direkciji. Poslaja Brod spada pod subotičko, kurilnica in delavnica pa ostane še nadalje pod zagrebško direktno.

Izlet v Dalmacijo. Društvo za promet tužcev v Zagrebu priredi v času od 10. do 22. maja t. l. izlet v Dalmacijo od

Bakra do Bara z lepim in udobnim parnikom »Saloma«. Natančni program polovanja, kakor tudi cene za polovanje, kabine in hrano so v pisarni trg. in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Nova srbska banka v Pirotu. V Pirotu se je osnovala nova Savezna kreditna banka z delniško glavnico enega milijona dinarjev in z rezervnim fondom 500.000 dinarjev.

Lelošnja tobačna žetev v Jugoslaviji se ceni na 25 milijonov kilogramov, od katerih se bo lahko izvozilo 13 milijonov kilogramov.

Plačilne težkoče dunajskih bank. V zadnjem času je prišlo več dunajskih bank v plačilne težkoče.

Prebivanje tužcev v Jugoslaviji. Prijeli smo: Po naredbi ministrstva za notranje zadeve, odeljenje za državno zaščito, smejo dopoljujoči inozemci prebivati samo toliko časa v naši kraljevini, kolikor jim je to označeno od našega inozemskega zastopstva v polnem listu. V svrhu točne evidence je treba ob prijavi došlih in odjavi odpoljujočih inozemcev, če prebivanje traja čez 24 ur s predpisanimi zglasilnicami, predložiti tudi polni list, da se v istem prijavi, oziroma odjavi polni list, po oddelku za izdajo in vidiranje polnih listov. V važnih slučajih sme policijska direkcija, oziroma politična oblast dovoljenje našega zastopstva še za toliko časa podaljšati, kakor je isto prvotno veljalo. Za vsako nadaljnje bivanje v naši državi (to je preko dva meseca), se mora zaprositi dovoljenje ministrstva za notranje zadeve, odeljenje za državno zaščito. Tozadevna prošnja je podvržena kolkovini 3 Din. Dovoljenje prebivanja v naši državi mora biti vpisano v polnem listu. Kršitev te naredbe se bo kaznovala z globo do 1000 Din, oziroma z zaporom do 14 dni.

Obveznice predvojnih posojil bivše avstro-ogrške monarhije. Rok za sprejemanje teh obveznic, ki se vzemo iz obteka poleče dne 13. t. m. Interesentje se opozarjajo na tozadevni razglas finančne delegacije, ki je objavljen v »Uradnem listu« št. 29 od 27. marca 1923.

Tržna poročila.

Somborski žitni trg. Povpraševanje ponehava. Mlini plačajo pšenico po 450 do 460, a moko prodajajo po 675—700. Koruza se trži po 265—275, oves po 290—295, otrobi 170—175 Din.

Cena masti nolira v Banatu 3900 do 4000 Din za 100 kg.

Cena živini v Sloveniji je bila zadnje dni približno sledeča: par dobrih konj 25.000 Din in več; voli la (za 1 kg žive teže) 14.50—16 Din; lla 12.50—14.50 D, krave za klanje 7.50 Din; mladi, 4—6 tednov stari prešiči par 1000 Din. V kratkem času so poskočile cene za 100 odstotkov.

Cene živini v Italiji so bile zadnje dni sledeče: voli la 415—430 lir, lla 300 do 360 lir; lla 220—250 lir; krave la 370 do 390 lir, lla 270—290 lir, lla 190—210 lir; teleta za rejo 470—520 lir (za 100 kg).

Svinjski sejem v Mariboru. (13. t. m.) Prignali so 185 svinj. Cene so bile naslopnje: 5—6 tednov stari prašiči 800 do 1000 K, 7—9 tednov stari 1200—1400 kron, 3—4 mesece 1800—2800 K, 5 do

7 mesecev 3600—4000 K, 8—10 mesecev 4500—6000 K, 1 leto stari 6500 do 7000 K; 1 kg žive teže 85—100 K, 1 kg mrlove teže 105—110 K.

Veletgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, knjigarna, umetnine in muzikalije

Goričar & Leskovšek
Celje

je najugodnejši vir nakupa za trgovce.

Veletgovina

A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago
raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši živalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istola igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malo!

Zaloga KLAVIRJEV

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapska, Hözl, Schweighofer, Stingl i. t. d. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

TISKARNA MERKUR

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, pravila, koledarje, posetnice

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA DELNIŠKA DRUŽBA
Ljubljana

Tiska trgovske in uradne tiskovine, pisemske kuverte in druge tiskovine

Simon Gregorčičeva ulica